

RADDIR
MORGUNSINS

811
Eginn
5

GUNNAR DAL

RADDIR MORGUNSINS

LJÓÐ

Bæjar- og héraðsbókasafnið
í Hafnarfirði

811 Dal
1195/64

BÓKAÚTGÁFA MENNINGARSJÓÐS
REYKJAVÍK 1964

PRENTSMÍÐJAN ODDI H.F.

Rit Gunnars Dal:

Vera, ljóð, 1949
Sfinxinn og hamingjan, 1953 og 2. útg. 1954
Rödd Indlands, 1953
Þeir spáðu í stjörnurnar, 1954
Sókrates, 1957
Októberljóð, 1959
Leitin að aditi, 1961
Tveir heimar, 1961
Líf og dauði, 1961
Hinn hvíti lótus, 1962
Sex indversk heimspekkikerfi, 1962
Grískir heimspekingar, 1963
Öld Sókratesar, 1963
Raddir morgunsins, 1964

Þýðingar:

Spámaðurinn, þýdd ljóð, 1958
Yoga-sútra, 1962
Varnarræða Sókratesar, 1963
Móðir og barn, ljóð eftir Tagore, 1964

LJÓÐ MITT

I

Ljóð mitt er orð óvitanna,
rödd í söngnum sem skapar,
söngnum sem vakti ástina
og tendraði vitið og viljann,
hinum orðlausa söng
sem aldrei verður sunginn.

Ljóð mitt er barn morgunroðans
yfir fjöllum lands míns,
það er barn heiðríkjunnar yfir hvítum tindum.

Og ef ljóð mitt er samboðið landi mínu,
þá mun ljóð mitt koma til þín af hæðum.

UNG ERT ÞÚ JÖRÐ MÍN

II

Ung ert þú, jörð mín,
og heit af nýju vori,
og ást himinsins skín á þig
úr þúsund augum.

Dýrar gjafir gefur fegurðin þeim
sem elska hana,
þeim sem drekka vatn lífsins
úr fljótum paradísar.

Ung ert þú, jörð mín,
og land mitt rís úr hafi
eins og hvítur draumur guðs.

HVÍTI MÁNI

III

Hvíti máni,
þú sem yrkir hljómkviður hafsins,
vísaðu okkur leiðina að hinum tæru vötnum söngsins.

Bláa stjarna,
þú sem yrkir sálm öræfanna
leiddu okkur að hinum forna vegi skáldanna,
þangað sem gulltöflurnar
liggja á sígrænu engi guðanna.

Bjarta sól,
þú sem yrkir hinar eldlegu bænir vorsins,
leiddu okkur að upphafi vegarins.

VEGURINN

IV

Hafa varir tímans drukkið hin miklu vötn upphafsins
— tæmt hina gömlu brunna?

Höfum við gengið hvert þrep Jakobsstígarís,
við sem byggðum hið hvíta musteri okkar í fjörunni
úr gjálfri öldunnar, — spámannlegri froðu?

Við sem flæktum andann í neti orðanna,
sigldum gönlum skipum
sem týndust við strönd dísanna
með gullhörpunar.

Opnar standa mér dyr hamingjunnar,
en vegur lífsins liggur þar framhjá.

MAÐUR OG MENN

V

Í hvað munu mennirnir breyta manninum?

Úr þessu forna grjóti
reistu sumir musteri
og aðrir kauphöll.

Úr þessu hvíta blómi
vann býflugan hunang
og köngurlóin eitur.

Og ávextir skilningstrésins
urðu sumum nýtt líf
og öðrum dauði.

Í hvað munu mennirnir breyta manninum?

MAÐURINN ER BETRI EN MENNIRNIR

VI

Maðurinn er betri en mennirnir.
Hann klingir bjöllum himinsins
og lætur vötn lífsins falla um eyðimerkur.

Maðurinn er betri en mennirnir,
þessar dauðu sálir, sem berja að dyrum svefnsins,
þetta lifandi bergmál af söng annarra.

Maðurinn er betri en mennirnir.
Hann er andinn sem ekki fæst að láni
og hvorki er keyptur né seldur,
vilji harðari en steinn, þótt aðeins sé draumur,
guðinn sem dó til að lifa.

LÍF JARÐAR

VII

Líf jarðarinnar vakir djúpt í vitund mannsins,
því jörð og maður eru fædd á himnum
eins og sólkerfin, sem komu í ósýnilegri smæð inn í tómið.

Jörðin lifir í hjarta mannsins
eins og sigurför lítilla barna,
sem ganga undir fánum vorsins.

Jörðin lifir í hjarta mannsins,
hinar endalausu víddir, hin botnlausu djúp,
og öll reynsla jarðarinnar liggur í blóði hans.

Jörðin lifir í hjarta mannsins
eins og bleikur akur undir fölri sigð mánans.

VETTVANGUR ÞINN

VIII

Bíddu ekki eftir hunanginu frá Parnassus
eða eftir salti af fjöllum Líbanons,
því hin líðandi stund er gullið á fingri tímans.

Vettvangur þinn er landið, sem þú stendur á,
nútíminn er öld anda þíns,
og aðeins þekkingin getur gert þig frjálsan.

Það er ekkert í djúpunum
sem þú finnur ekki í fjörunni.
Og það er ekkert á himnum
sem ekki gengur um þessa grænu jörð.

NÚTÍMINN ER LEYNDARDÓMUR

IX

Nútíminn er leyndardómur sem enginn skilur.
Hann er voldugur sannleikur
í leit að staðreyndum.

Hann er skapandi máttur
í leit að nýju formi.
Hann er nakin fegurð í leit að orði.

Það skilur enginn augnablikið, fyrr en það er farið.
Það skilur enginn nýja sköpun, fyrr en henni er lokið.
Og enginn þekkir stund hamingjunnar, fyrr en hún er liðin.

Nútímann þekkir enginn
— nema sá einn sem lifir í eilífðinni.

HÍÐ LIÐNA

X.

Sá sem gleymir hinu liðna
glatar einnig deginum og framtíðinni,
því allt nýtt líf verður að endurlifa það sem var.

Láttu hina gömlu meistara fylgja þér inn í framtíðina,
láttu þá veita þér hlutdeild í því bezta
sem hugsað hefur verið á þessari jörð.

Láttu hugsanir þínar glitra eins og demanta,
eins og safíra og rúbínsteina.
Láttu anda þinn verða hreinan
eins og hvíta tinda
sem baða sig í tæru ljósi heiðríkjunnar.

FRAMTÍÐIN

XI

Horfðu í augu framtíðarinnar.
Þar skín ekki sól og enginn máni eða stjörnur
— aðeins hinir djúpu brunnar ljóssins.

Horfðu í augu hinna ungu,
í hina djúpu brunna ljóssins,
ljós hinna ófæddu hugsana í augum lítilla barna.

Horfðu í augu hinna ungu,
á hið ófædda líf sem vaknar við söng vorvinda,
við maídögg á grænu brumi og nið lifandi vatna.

Horfðu í augu hinna ungu,
og þú horfir inn í framtíðina í augum vorsins.

VIÐ ERUM BRÚIN

XII

Við erum brúin milli þess sem var
og þess sem verður,
hlekkur sem tengir saman aldir.

Munum við ávaxta pundið sem okkur var gefið
og horfa á nýjan gróður festa rætur
í hjörtum hinna ungu?

Munum við líta upp og fram
og sjá hið óvænta gerast?

Munum við finna jörðina ánga af nýjum ilmi
og horfa á veröldina út um nýja glugga?

Við sem erum brú tímans milli þess sem var og hins ókomna.

VERK ÞÍN FALLA Í ÓÞEKKTA JÖRÐ

XIII

Verk þín falla í óþekktu jörð.

Þú sáir í akur milljónanna sem bláa,
í akur hinna óbornu sem erfa sorgir og gleði hins liðna.

Orð þín falla í óþekktu jörð

eins og síðasti andardráttur ljóðs sem deyr inn í morguninn.

Heyrir þú klišúinn í litlum fjarlægum bjöllum
djúpt inn í þögninni í augum kvennanna,
litlum fjarlægum bjöllum sem vekja sofandi jörð?

Sérðu ljósneistann

djúpt inn í myrkrinu í augum mannanna
sem boðar nýja veröld sem enn er hvergi til?

VILJI LÍFSINS

XIV

Hvaðan koma þessir djúpu troðningar,
þessar margtroðnu slóðir,
vegurinn sem allar ástríður mannanna ganga?

Milt er brosið á vörum kvöldsins,
en við erum salt jarðarinnar, sem aldrei má dofna.

Fagurt er hið hvíta blóm hreinleikans,
en við erum remma moldarinnar sem nærir rætur lífsins.

Hvert liggur vegurinn sem vilji lífsins gengur?

Eins og nýfædd fortíð í hjörtum gamalla barna
rís hin gamla Jerúsalem enn einu sinni
eins og eylenda tímans á endalausum hafi gleymiskunnar.

ÞAÐ LIFIR EKKERT

XV

Það lifir ekkert sem maðurinn hefur skrifað með penna sínum,
en það sem lífið skrifar í hjarta mannsins
eru kristallarnir í bergi sannleikans.

Það grípur enginn fallandi stjörnu,
það stöðvar enginn hjól forlaganna,
og það flýtir enginn opnun blómsins.

Leggðu því sál þína að fótum jarðarinnar,
í lækandi hendur himinsins
og í faðm hins mikla djúps.
Þegar stund mannsins er komin,
mun lífið sjálft leiða hann heim.

AÐ VERA SANNUR

XVI

Að vera sannur

er ekki að vera það sem þú ert.

Að vera sannur er að verða það sem þú getur orðið.

Enn hefur maðurinn ekki lagt úr höfn
í sína síðustu siglingu.

Enn er maðurinn ekki hið visna tré
sem enga ávexti getur borið.

Að vera sannur er ekki að vera fullkominn,
heldur að verða fullkomnari.

Að vera sannur er að skapa
og verða það sem maðurinn getur orðið.

HVER SKILUR TILGANG . . .

XVII

Hver skilur tilgang hinna litlu lífvera
sem í fyrndinni skriðu í kuðungum sínum
frá sinni gömlu veröld í leit að nýjum heimi?

Hver skilur þessa blindu ástríðu
að yfirgefa allsnægtir djúpsins,
að þola píslarvætti skortsins og víti brennheitrar sólar
til þess að hefja landnám á jörðinni?

Hver skilur tilgang mannsins,
sem beinir augliti sínu upp til fjarlæggra heima,
þar sem milljónir stjarna dansa á litlum fótum
upp himinbogann inn í óþekkta veröld?

AÐ LIFA ER AÐ VERÐA

XVIII

Að lifa er að þora að verða.

Líf okkar stjórnast af leyndum tilgangi mannsins,
stjórnast af óþekktum vilja mannsins.

Líf allra manna á öllum tímum
stjórnast af duldum anda mannsins,
sem hika aldrei, færir allar fórnir,
stefnir að föstu marki og fer aldrei villur vegar.

Í hrópi hinna fyrstu manna
leyndist frækorn hins fullkomna söngs,
í fyrstu myndum vísir fegurstu lista,
í elztu orðum frjóangi æðstu vizku.

AÐ LIFA ER AÐ ELSKA

XIX

Að lifa er að elska, — allt hitt er dauði,
og allt sem lifir er fætt af ástinni,
því að veröldin er sköpun hennar.

Það er hún sem vakti aflið,
sem stjórnar viti og vilja mannsins
og vefur örlagaþræði lífsins.

Það er hún sem gerir veröldina fagra,
því að hún er brosið á rúbínvörum kvöldsins
og ljós hinnar ódauðlegu gleði í augum morgunsins.

Að lifa er að elska,
og sá sem einhver elskar getur aldrei dáið.

HVER ERT ÞÚ?

XX

Hver ert þú,
sem dreymir um það sem aldrei getur orðið
og lætur fjarlægur vonir skera hjarta þitt?

Þú, sem lætur langanir þínar brenna þig til ösku
og selur þitt skammvinna líf
í skiptum fyrir draum?

Hver ert þú, sem fórnar hamingju þinni
til að eignast hið eilífa frelsi,
þú, sem fórnar lífi þínu
á hinu mikla altari jarðarinnar
til að eignast stærri anda?

LEITIN

XXI

Þú lézt ekki lífið ganga framhjá þér
eins og sólargeisla á vatni,
þú leitaðir að auði hinna stóru anda.

Þú varst þyrstur eins og sjórinn,
sem drekkur upp allar elfur.

Og þú leitaðir, þótt þú yrðir
að ganga út á eyðimörkina til að fasta.
Þú leitaðir, þótt þú yrðir að setjast á torgið
og brenna í logandi kufli.
Þú leitaðir, þótt þú yrðir að flytjast á aðra stjörnu.

Þú gerðir það sem þú varðst að gera
og hélzt markinu hátt til hinztu stundar.

TRÚ. MANNSINS

XXII

Hvað er trú mannsins?

Helgisagan um horfna guði,
sem hvíla gleymdir í sokknum píramíðum?
Blindgata vonarinnar?
Söngur betlarans um himneskan auð?
Ótti sekra manna?
Endalaus leit að því sem ekki er til?

Horfðu viturlega inn í hjarta mannsins,

því trúin er ást hans, hrein eins og heiðríkjan,
hinn djúpi leyndardómur sköpunarinnar,
ný vígsla við hið græna altari lífsins.

VARÐVEITTU FRIÐ HJARTA ÞÍNS

XXIII

Varðveittu frið hjarta þíns og hita blóðsins,
þótt þú vaknir af draumum þínum um betri heim
með stein undir höfði.

Þótt þú reisir hús þitt á eldfjalli,
og sigð tímans hangi yfir höfði þér,
varðveittu samt það fyrirheit sem þér var gefið.

Þótt fortíð þín sé gleymd og framtíðin hulin
og sjón þín blindist í stríði dagsins,
stíggðu samt upp úr þokunni og gakktu á brattann.

Og varðveittu trú hjarta þíns á það fyrirheit
sem sonum mannsins var gefið í öndverðu.

REGNBOGINN

XXIV

Það eru marglit geislabrot í regninu
milli sólarinnar og mannsins,
því í regnboganum mætast vísdómur guðs og villa mannsins.

Hver dropi er fullur af himneskri ást,
fullur af villum of stórum fyrir bækur,
fullur af vísdómi of háum fyrir hina vitrustu,
fullur af skáldskap of fögrum fyrir ljóð.

Það eru margir litir í skýjunum milli sólarinnar og mannsins,
en ástin er hin leynda dögun í myrkri næturinnar,
ástin, sem opnar hin gullnu hlið í hjörtum mannanna.

MANSTU . . .

XXV

Manstu þegar við vorum lítil börn
og leiddumst saman út á ókunnan veg,
eins og tveir hvítir englar á grænu engi?

Fegurð himinsins glitraði þá á vatninu,
speglaðist í kyrrum tjörnum,
þegar við leiddumst saman
að forboðnum borgum álfanna
og hlustuðum á dimmar raddir steina.

Manstu, þegar við byggðum kastala okkar í skýjum
og leiddumst saman út um dyr morgunsins,
eins og tveir hvítir englar á grænu engi?

KONUR HINS NÝJA TÍMA

XXVI

Þú komst með bros hins óþekkta í augum,
með stolta sál og auðmjúkt hjarta.

Seinna skildi ég
að konur hins nýja tíma
þekkja betur söng blóðsins
en söng skáldsins um hamingjuna.

Að konur hins nýja tíma
þekkja betur sorgina en tárin.

Og betur en vísdómsorð lögmálsins
þekkja þær ástina
sem skrifar synd þeirra í sandinn.

HAMINGJAN

XXVII

Dulbúin þúsund gervuni
er leit mannsins að gleðinni
í hverfulum heimi, þar sem lífið og fegurðin koma og fara.

Hamingjan bíður þín í fangelsi steinsins,
og logi djúpra tilfinninga
fer eldi um hina köldu ró hugans.

Og þú leitar í skóginum milli gamalla stofna
að gullinu undir fæti regnbogans,
og óþekktar hendur leika á strengi hjarta þíns

lagið, sem lífið kenndi þér of seint,
í þinni dulbúnu leit að gleðinni,
lagið, sem frelsar hamingju þína úr fangelsi steinsins.

LITLIR MENN

XXVIII

Litlir menn blása í básúnur.
Litlir menn hreykja sér í hásætum.
Litlir menn skreyta brjóst sitt orðum.

En hugrekkið blæs ekki í herlúðra,
og sannleikurinn klæðist ekki sparifötum.

Hið stóra þarf ekki að upphefja.
Hið sanna þarf ekki að auglýsa.
Hið fagra þarf ekki að skreyta.
Hið bjarta þarf ekki að upplýsa.

En hégómi lítilla manna
hreykir sér í hásætum og skreytir brjóst sitt orðum.

LITLAR SKELJAR

XXIX

Litlar skeljar breyta sandi í perlur.
Litlar hendur vinna ósýnileg afrek.
Lítill orð úrðu heiminum hin björtu ljós næturinnar.

Það eru of margir guðir í musterinu
til að kenna okkur að lifa og deyja.

Leggðu eyra þitt að hinu vitra brjósti jarðarinnar,
og hlustaðu á hina hógværu rödd lífsins.

Og hún mun kenna þér
að breyta myrkum sandi hugsana þinna
í perlur fylltar ljósi.

BÖRN GLEÐINNAR

XXX

Synir og dætur hinnar einföldu gleði,
þið vitið minna og skiljið meira en hinir skriftlærðu,
sem horfa úr fjarlægð á lífið með krosslagðar hendur,
elta sinn eigin skugga
og marglitar sápukúlur fræða sinna.

Skáldin smækka ykkur og gera ykkur lítil,
svo að þið komizt inn í bækur þeirra,
en þið eruð stór eins og lífið
og ást ykkar djúp eins og eilífðin.

Og léttilega berið þið
hin þungu örlög veraldarinnar.

ILMUR VORSINS

XXXI

Ilmur vorsins í brjósti þínu
verður aldrei mældur á vog skynseminnar.

Þú berst með hinu veika,
og gegn þér berjast hinir blindu dómarar,
eitraðar tungur rógsins
og kurteisi sem dylur klærnar.

Samt ert það þú sem snýrð hjólinu,
því ilmur vorsins í brjósti þínu
er rödd hins ókomna,
hið unga líf
sem mun jafnvel fegra það sem er fegurst.

ÞÚ, SEM HORFIR

XXXII

Þú, sem horfir með innri augum þínum
dýpst inn í eðli allra hluta,
í brosi þínu er dýpri gleði en í hlátri hinna,

þótt orð þín glími árangurslaust
við ósagðar hugsanir þínar,
við orðlausan söng lífsins,
við bros guðs er hann leit veröldina í fyrsta sinni.

Þú ert hinn miskunnsami sendiboði vináttunnar.
Þú ert ljós skilningsins í myrkri fáfræðinnar.
Þú ert boðberi friðarins í ríki hatursins,
og þjónn réttlætisins í heimi óttans.

ÉG VIRÐI ÞÁ

XXXIII

Ég virði þá sem þora að segja sannleikann,
hinn hættulega sannleika sem aðrir hugsa í laumi,
þá sem hleypa af stað skriðum bergmálsins
með rödd sem vísar veginn,
og opna dyrnar að nýjum heimi.

Ég heiðra íbúa hins gráa kastala,
sem standa vörð um arf feðranna.

Og ég blessa þá
sem berjast með hinum óhreinu, fátæku og fávísu,
hinum ofsóttu, hinum föllnu, lömuðu og blindu,
fyrir rétti hins veika, sem menn troða undir fótum.

ÞESSI GLAÐA ÆSKA

XXXIV

Þessi glaða æska sem mun endurskapa heiminn
og grafa dulda fjársjóði úr fylgsnum jarðar,
hún skilur hin eldlegu orð
sem hrökkva eins og neistar af steðja tímans.

Hinir gullnu dagar eru framundan,
en ekki að baki.

Hún mun leita að betri jörð
en þessum frjósama akri mannlegs hégóma.

Hún mun verða betri vinur mannsins
en hinar gömlu hetjur harmleiksins.

Og þegar ljósið er slokknað á lömpum hins gamla heims
munu nýir menn kveikja nýja elda.

VIRTU SJÁLFAN ÞIG HÁTT

XXXV

Virtu sjálfan þig hátt,
og lífið mun gefa þér allt sem um er beðið.

Hugsaðu stórt,
og veröldin mun stækka með þér.

Hugsaðu frjóar hugsanir,
og þær munu lita alla veröld þína,
eins og vísir að aldini litar blómið.

Óttast ekki
er kjörorð hins þrönga vegar sem liggur til lífsins.

Og láttu skapandi hugsanir þínar
fylla hin óskráðu blöð í bókinni um manninn.

HVAR SEM GÓÐIR MENN FARA

XXXVI

Hvar sem góðir menn fara
flytja þeir himnaríki með sér
og jörðin andar nýjum ilmi úr sporum þeirra.

Hvar sem góðir menn fara víkur hin hálf trú
fyrir ódauðlegum anda, sem þolir alla reynslu,
og efi mannsins fyrir ósigrandi vonum.
Hið hálf líf mannsins verður að hreinum vilja.

Hvar sem góðir menn fara
opnar lífið til hálf hinn innsta helgidóm,
og á eyðimörk mannsins spretta fram djúpar lindir
sem breyta jörðinni í paradís.

HÚS MANNSINS

XXXVII

Við spurðum fyrr. — Hvaðan kom maðurinn? og þeir sögðu:
Hann er sonur himinsins og spegill guðs.
Andi hans er blóm sem aldrei fölnar,
og langanir hans eru hinar dimmu rætur lífsins.

Löngu horfin er bernska þín, þegar þú lékst þér
eins og englabarn á gullnu skýi
og gekkst um friðsæla pálmalundi.

Og þú fórnaðir himni þínum fyrir ótryggan sigur yfir jörðinni,
en heimurinn sem þú byggðir gleður augað, en ekki hjarta þitt.

Og nú vilt þú snúa aftur til uppruna þíns.
Þú berð að öllum dyrum og spyrð: Hvar er hús mitt?
En enginn veit lengur hvar þú átt heima.

VILJI MANNSINS

XXXVIII

Hvað megna hin tíu boðorð,
rituð á dauða steina,
gegn hinum innri dómara
sem skrifar boðorð sín í hjarta þitt?

Hvað megna lög stjórnvitranganna
gegn lögmáli hinna duldu hvata
í vitund mannsins?

Hvað megna keðningar postillunnar
gegn hinum innri vilja mannsins?

Það þekkir ekkert fræ stærð sína
fyrir en það hefur hlýtt kalli ljóssins,
vaxið upp úr jörðinni og opnað himninum blóm sín.

ÞÚ, SEM HEFUR SÁÐ

XXXIX

Þú, sem hefur sáð fáfræði þinni,
hefur uppskorið þúsundir yfirsjóna.
Og þú sazt í myrkrinu og óttaðist ljósið.

Þú, sem hefur sáð yfirsjónum þínum,
hefur uppskorið þjáninguna,
og hin unga gleði þín er löngu flúin úr augsyn.

Þú, sem hefur sáð þjáningunni,
hefur uppskorið skilninginn,
því traust er borg hins eilífa réttlætis.

Og þú, sem hefur sáð skilningnum,
hefur uppskorið hina æðstu hamingju.

UM VERÖLD MANNSINS

XI

Um veröld mannsins
gengur guð með englum sínum
veg hógværðarinnar í gervi hins smáa.

Hjarta jarðarinnar hættir aldrei að slá,
og moldin hvílist aldrei
við að skapa gimsteina sína
og kveikja hinn græna eld lífsins
á arni dauðans.

Og guð stígur niður með öllum englum sínum,
úr endalausum ljósi
til að vera með þeim sem vinna á jörðinni.

AÐ HVERJU LEITAR ÞÚ?

XLI

Að hverju leitar þú?

Heita fagnandi hjarta, ef þú leitar að frelsinu,
þeystu þá um jörðina á hvítum faki ljóðsins.

Leitar þú

að silfurþráðum og gullþráðum hins mikla vefara
sem óf hið græna klæði lífsins úr ljósinu?

Eða leitar þú ástarinnar og dauðans,
sem drekka líf þitt eins og ljósið drekkur döggina?

Heita fagnandi hjarta,
ef þú ert vatn í leit að þyrstum vörum,
opnuðu þá hinar djúpu lindir þínar.

HVAR ERU ÞEIR?

XLII

Hvar eru þeir
sem þekkja veikleika mannsins
og kasta út línu til þeirra sem eru að sökkva?

Hvar eru þeir sem hlusta á raddir skugganna,
hlusta á þann sem berst við ófreskju skortsins,
þann sem er að drukkna í öldum þjáninga sinna?

Hvar eru þeir sem hlusta á rödd þess sem situr í myrkrinu,
rödd þess sem er fangi einsemdarinnar,
á þann sem menn hæða og fjöldinn níðir?

Við allar strendur heimsins eru skip að farast,
en hvar eru vinir mannsins til að kasta út línu?

MESTU YFIRSJÓNIR ÞÍNAR

XLIII

Mestu yfirsjónir þínar
eru öll hin góðu verk í þessum heimi
sem aldrei voru unnin,

hinar fögru gjafir þínar sem aldrei voru gefnar,
hin góðu orð þín til að sætta og fyrirgefa,
hin góðu orð þín sem aldrei voru töluð.

Mestu yfirsjónir þínar eru að láta aðra menn
stjórna orðum þínum, ákveða athafnir þínar
og skipuleggja smekk þinn.

Láta þá hefta vilja þinn og þrengja sjóndeildarhringinn,
láta trúðana, sem berja trumbur dagsins,
minnka veröld þína, smækka líf þitt og ræna þig frelsinu.

VOPN MANNSINS

XLIV

Hvers virði er að magna
hinn hættulega galdur tungunnar,
ef penni þinn er svartur og þú notar hann aðeins
eins og rándýrið notar klærnar?

Hvers virði eru vitsmunir þínir,
ef þeir eru aðeins brenninetlur andans
með eiturbrodd í hverju blómi?

Ég veit að öll vopn mannsins eru afkvæmi óttans,
en sá einn er stór sem misnotar aldrei afl sitt,
sá einn er stór sem hinn æðsti máttur
hefur gert að engu í augum annarra.

FRÆGÐIN

XLV

Frægðin eitrar huga þinn, ef þú leitar hennar
og ándi þinn visnar eins og tré
með þunga krónu og fúnar rætur.

Fjarri kyrrð hinna tæru djúpa
buslar þú í gruggugu vatni hégómans,
og fjarri helgidómum andans
leitar þú hvíldar í skugga brenninetlunnar.

Og ávextir sigrá þinna verða að dufti og ösku,
því vegur frægðarinnar er blindgata,
og hið marklausa skrum vina þinna fellur
eins og tjald fyrir glugga himinsins.

ÞÚ, SEM VANNST LÁRVIÐARSVEIGANA

XLVI

Þú, sem vannst lærviðarsveigana,
hér stendur þú í garði hinna ódauðlegu,
hvít marmarastytta á gullnum fæti,

stendur í garði hinna ódauðlegu
eins og raddlaus hrópandi,
eins og hirðir án hjarðar.

Þú hlustar ekki lengur
á söng lítilla fugla,
á dularfullan hlátur vindsins
í grænum stráum sem eiga sér ekkert nafn
— því hvergi er mosinn jafngrænn og við fótstall þinn.

ÞEIR LIFA BEZT

XLVII

Þeir lifa best, sem fæstir þekkja,
þeir, sem í kyrrþey sá fræjum verka sinna,
og vinna hina þöglu sigra.

Því frægðin verður manningum villuljós,
völdin verða honum aprílgabb
og auðurinn hafrekin sprek.

En auður hjarta þíns er sterkasta vígið,
sem stendur af sér alla storma
og straum langra alda á þessari gömlu jörð.
Og auður hjarta þíns er
að vinna hina þöglu sigra.

GLEYMD ERU MÉR

XLVIII

Gleymd eru mér hin brotnu hljóðfæri skáldanna.

Gleymt er mér hið síðasta bergmál
af söngnum um hetjur og guði,
sem sigruðu í orustum sem enginn getur unnið.

Enn man ég kyrrð hinnar helgu nætur,
þegar hinn sanni guð friðarins blessaði manninn.

Gleymd eru mér fræði vitringanna um sannleikann,
því orð þeirra, sem voru beittur og skínandi málmur,
hefur ryðið gert að engu.

Enn man ég þögn hins fullkomna,
því að ósigur hans var betri en sigur allra hinna.

ÞÚ BENTIR OKKUR EKKI

IL

Þú bentir okkur ekki á veg bræðralagsins,
þú gekkst hann með okkur sjálfur.

Hin einfalda gáfa vináttunnar, sagðir þú,
er öllum vísdómi æðri,
þráðurinn sem tengir saman dýrustu perlur mannsins.

Og þú varst skærasta stjarnan á vetrarbraut sólnanna,
hið sanna musteri guðs,
því þú gekkst sjálfur leiðina með okkur.

Og jörðin elskaði þig eins og barn í örmum móður sinnar,
og himinninn lagði yfir þig
bláar hendur sínar og blessaði þig.

VÍA DÓLORÓSA

L

Hinar fáu stóru stundir í sögu mannsins
eru ekki minningarnar um visnaða lárviðarsveiga
og hetjurnar sem hyltar voru af lýðnum.

Þær eru ekki minningar
um hinar stóltu sigurgöngur herkonunganna,
ekki minnisvarðarnir og hinir glitfögru steinar
sem frægðin leggur í götu sannleikans.

Hinar fáu stóru stundir mannsins,
eru minningarnar um þyrnikórónu og kross,
sem borin voru af syni mannsins
eftir Vía Dólorósa til Golgata.

FORÐASTU, ÞJÓÐ MÍN

LI

Forðastu, þjóð mín, falsspámenninga
sem ganga á eftir þér.

Fylgdu fremur þeim sem gengur á undan og snýr við þér baki.

Forðastu þá
sem koma til móts við villu aldarinnar,
þá sem láta slakna á strengnum
og fylla eyru þín fölskum tónum.

Fylgdu honum
sem er hús hinum úthýstu og hvíld hinum þreyttu,
brauð hinum hungruðu og auðlegð hinum snauðu,
upprisa hinum föllnu og líf hinum dauðu.

Í SKUGGA SIGURBOGANS

LII

Hér reisir guð hinnar veraldlegu velgengni
háa sigurboga á stjörnutorgi múgmennskunnar.
Og sálir hinna trúuðu lifa í skugga guðsins,
í friðsælum skugga munaðarins,
fjarri þjóðbraut hins stríðandi mannkyns.

En skuggi hans drepur hinn bezta gróður andans
sem vex og stælist aðeins í storminum.

Hér verður enginn það sem hann helst vildi verða,
og hugrekkið reynist sjaldan annað en ótti,
velmegun aðeins velgengni lítilla manna
sem lifa í friðsælum skugga lítilla sigra.

HLAUPARAR TÍMANS

LIII

Hér komum við hlauparar tímans, sem þjótum áfram
með eldlegum hraða og þyrlum upp ryki
í endalausum kapphlaupi eftir hringbraut vanans.

Við geysumst áfram um sóllausa daga og stjarnlausar nætur,
áfram, áfram að marki, sem löngu er týnt,
því hlaupið er eðli okkar, og enginn veit lengur
hver er fyrstur og hver er síðastur.

Áfram, áfram, áfram,
því við erum guðir jarðarinnar,
sem berjast um auðinn, sem berjast um valdið og orðurnar,
og við hlaupum endalaust áfram, og enginn veit lengur til hvers.

PÍLAGRÍMAR MAMMONS

LIV

Pílagrímar Mammons, þetta er ykkar öld.
Þið farið um borgina eins og illar hugsanir,
eins og dansandi birnir, eins og glefsandi hundar.

Í gleymdri fortíð voru örlög ykkar ráðin:
Aldan sem reis á fjarlægum höfum
er froðan á ströndinni í dag, kynslóð mín.

Og hvað er frelsi ykkar annað
en að vilja það eitt sem þið verðið?

Það leynist tigrisdýr í skóginum,
horfir á leikinn köldum ísgrænum augum,
og andardrátturinn verður dýpri og dýpri,
unz kynslóð mín þekkir sjálfa sig í dauðanum.

AUÐUR OG FÁTÆKT

LV

Auður hinna ríkustu og fátækt hinna snauðustu
eru verstu óvinir mannsins.

Saman dansa þeir kringum gullkálfinn,
saman krjúpa þeir fyrir valdinu,
og báðir heillast þeir af sömu blekkingunni.

Í sameiningu breyta þeir jörðinni í eyðimörk,
þar sem skilningstréð visnar,
þar sem hin hreinu vötn andans þorna upp
og loginn á lampa sálarinnar blaktir á skari.

Og með sömu vopnum verja þeir
borgir flatneskjunnar og heimsveldi vanans.

EINN HINNA GÖMLU

LVI

Þú ert einn hinna gömlu
sem létu hugmyndir sínar verða fordóma,
vegg sem byrgir alla útsýn.

Þú sérð ekki hina hljóðu byltingu tímans
niðri í þögulli mold viðburðanna.

Þú ert einn hinna gömlu sem tóku trú maursins
á leiðina sem liggur til brauðsins.

Einn hinna gömlu sem seldu frelsið fyrir öryggið,
og það er peningalykt af heiðri þínum.

Vísaðu hinum ungu ekki til vegar,
því þú ert sjálfur fangi,
og hinir gömlu veggir hugmynda þinna
skilja milli þín og þess sem verður.

ÞÓTT ÞÚ HORFIR Í AUGU MANNSINS

LVII

Þótt þú horfir í augu mannsins,
getur þú ekki séð hvað hann hefur lifað,
nema hann sé af þinni eigin kynslóð.

Þú sérð aldrei gegnum vegginn
sem aðskilur mæður og dætur,
þú brúar aldrei bilið milli feðra og sona.

Hin dýrmætasta reynsla okkar verður engum kennd.

Þegar hinir grænu fánar sumarsins falla,
hverfa þeir inn í haustið og gleymast hinu nýja vori,
eins og rykið á fótum þínum,
sem máske var eitt sinn musteri gamalla guða.

HIN FRÆGA KYNSLÓÐ

LVIII

Hér sefur hin fræga kynslóð
og hjarta hennar hvílir undir svörtum feldi,
svæft við dimma hljóma jarðarinnar.

Djúpt stóðu rætur hennar í frjórri mold,
bjartir voru englar hennar,
og fagurlega léku gyðjur hennar á hörpu sína.

Nú hvílist hún hljóð í sinni vitrustu þögn.

Og einnig við bíðum dauða okkar í auðninni.
hlýðum á forspár manna sem ekkert sjá fyrir,
gerum skip okkar ferðbúin til að sigla
í friðsæla höfn mánans.

ÞJÓÐ MÍN

LIX

Þjóð mín hefur selt hinn gamla lampa sinn
í skiptum fyrir gullkálfi
og numið staðar á ferð sinni til að dansa.

Og gyðjan sem ól hinn norræna anda
er nú aðeins drottning hins glaða hóps
sem dansar og kætist í rótlausum vísdómi,
sem á sér fáar hugmyndir og þarfnast engra nýrra.

En vaknaðu þjóð mín,
heyrirðu ekki storminn
sem blæs yfir grafir feðranna
í leit að nýjum anda?

HIN NÝJA ÖLD

LX

Þeir liggja hér feðurnir, sem gáfu okkur landið,
hljóðir undir jörðinni sem þeir plægðu.

Hin nýja kynslóð mín komst fyrst til stjarnanna,
en hún fylgdi ekki sannleikanum,
hún tamdi hann eins og gæðing og þeysti sínar eigin leiðir.

Græn er reiði hinna ungu
á öld hinna týndu hugsjóna.
Fúlt er vatn hinna kyrru tjarna.

En út um hlið morgunsins
ganga nýir dagar
til að þvo veröldina hreina.

LAND MITT

LXI

Land mitt þarfnast ekki stærri þjóðar,
aðeins betri manna.

Tíminn hefur fært okkur arf aldanna
í lítilli skel,
lýst okkur með skini löngu slokknaðrar stjörnu
og grafið skilning vorn í gömlum sögnum.

Land mitt þarfnast þeirra
sem yrkja akur söngsins,
þeirra sem ljá stórum hugsunum vængi,

því senn rís sól á fjöllum morgunsins
og nýtt ljós speglast í dimmum vötnum hugans.

LAND MITT ÞARFNAST

LXII

Land mitt þarfnast ekki þeirra
sem dýrka hið dauða skurðgoð,
sem múgborgin kallar gyðju frelsisins,

ekki þeirra sem gefa þyrstum brauð,
ekki þeirra sem gefa svöngum að drekka,
ekki þeirra sem leika á lága strengi.

Hinn frjálsi norræni andi
skal rísa á ný eins og dögur
yfir hvítum fjarlægum fjöllum.

Nei, land mitt þarfnast ekki stærri þjóðar,
aðeins betri manna.

DÆMDU EKKI

LXIII

Dæmdu ekki hugmyndir þessa manns,
þótt þær séu eins og gamlir skildingar
sem hönd tímans hefur tekið úr umferð.

Þú sem berð
kyndil sannleikans um vegi villunnar,
þú kveiktir loga þinn við forna elda,
og þú slærð hina nýju mynt
úr gömlu gulli.

Horfðu þakklátum augum
niður á horfnar kynslóðir,
því þú stendur á herðum þeirra.

KYRR ERU DJÚPIN

LXIV

Kyrr eru djúpin undir þessum æstu öldum,
þótt nýir stormar fari eins og söngur
um hin gömlu höf tímans.

Gleymd og fallin er hin gamla menning okkar,
menning þúsundarárísins,
sem heyrir nú til hinum helgu bókum.

Hún var eins og sterkustu blöðin á gömlu lyngi,
sem þoldu langan og harðan vetur,
en féllu á fyrstu sólskinsstund vorsins.

Og nú ert þú komið, nýja vor,
og ljósið í augum þínum mun leiða okkur áfram.

SÁL MANNSINS

LXV

Sál mannsins er að endurskapa sjálfa sig,
til að kynnast nýjum heimi,
því að veröldin hefur stækkað.

Sál mannsins er að endurskapa sjálfa sig,
og augu og eyru vitundarinnar eru að opnast
fyrir nýjum víddum.

Í geislum hnígandi loga,
í geislum kulnandi elða
þegar öll ljós hins liðna fölna í morgunroða hins nýja lífs
opnast vitund mannsins fyrir nýjum víddum.

SIGUR MANNSINS

LXVI

Talaðu ekki um bros hinna fáu vitru
og hlátur hinna mörgu heimsku,
því líf þitt er bundið örlögum allra manna.

Þeir eru allir þú sjálfur.
Í þínu lífi lifa þeir vitru og heimsku,
og ósigur þeirra einnig ósigur þinn.

Hér gengur enginn síðastur, enginn fyrstur,
því sigur mannsins er sigur allra manna.
Og að lokum, þegar orusta mannsins er unnin,
mun aðeins hið hreinasta lifa,
og frjársara mannkyn mun öðlast voldugri vitund.

ÞJÓÐERNI MANNSINS

LXVII

Mannkynið er hið rétta þjóðerni mannsins,
og heimsálfur hans eru hinir fimm fingur
sem halda honum föstum í einni hendi.

Við víggirtum borgir okkar og gerðum valdið að harðstjóra,
við gerðum litla menn
að stórum skuggum á tjaldi sögunnar.

En þegar rödd hins verðandi mannkyns
berst frá strönd til strandar
til að vekja hið innra líf mannsins
og opna hjarta hans fyrir nýju ljósi,

þá munu hinir fimm fingur jarðarinnar
halda sameinuðu mannkyni í hendi sér.

MAÐUR OG HEIMUR

LXVIII

Sá andi sem stillir strengi hinunnanna
hefur einnig skapað eyra mannsins,
því maður og heimur eru af einni rót.

Sá andi sem skapaði ljósið á hinum fyrsta morgni
hefur einnig skapað augu mannsins,
því ljósið og augað eiga sér sama upphaf.

Sá andi sem skapaði veröldina
hefur einnig skapað skynjun mannsins,
því að skynjun og hlutir eiga sér sömu orsök.

Sá andi sem stillir strengi himnanna
stillir saman hjarta mannsins og veröld hans.

SKÖPUN HEIMSINS

LXIX

Það breytti enginn tóminu í veru,
það breytti enginn myrkrinu í sólr,
og lífið kom aldrei út úr dauðanum.

Það sem maðurinn kallar alheim
er aðeins ein af mörgum veröldum
í ólíkum víddum, lokuðum skilningi mannsins.

Og sköpun sólanna er innrás óþekktrar víddar
inn í tómið og myrkrið sem varð að nýrri veru,
og lífið kemur aðeins frá lífinu.

Því lífið er hið mikla allt, um eilífið hið sama og alltaf nýtt,
og um allar eilífðir verður veröld þín stjarna
á einhverjun himni.

HINN FIMMTI

LXX

Málmgrýtið beizlaði eld jarðarinnar,
og blómið sigraði steininn.
Veröld dýrsins hófst ofar veröld blómsins,
og veröld mannsins sigraði dýrið.

Hver verður hinn fimmti sigurvegari,
hinn nýi herra jarðarinnar,
sem sigrar manninn?

Góðir menn, hann kemur ekki úr fortíðinni,
hann verður ekkert af því sem við þekkjum,
því að nýir sigurvegarar
koma alltaf frá hinu óþekkta.

EINS OG FERJUMAÐUR

LXXI

Eins og ferjumaður á fljóti minninganna,
sem fundið hefur sjálfan sig,
seni sigræð hefur örlög sín,
rerir þú til mín út úr þokunni.

En ég var í fylgd með efanum,
hinum leitandi hálfbróður sannleikans,
og ég hlustaði á sálm hinna föllnu.

Ég spurði:
Hvert er för okkar heitð?
En ég heyrði ekki svar þitt,
því miklir fræðarar eiga sér enga nemendur.

SVARTNÆTTIÐ

LXXII

Þú sem ert bundinn af örmjóum þræði
við endalaust tómið,

þung er veröldin í hendi þinni,
og tíminn rennur eins og sandur
um greipar þínar,
og erfiðast af öllu er þér að kaupa himininn.

Hin bláa sýn draumsins er horfin þér,
og logi hugsjóna þinna hefur brennt þig til ösku.
Það er áliðið, — stund þín er komin,
og þú lýtur höfði,
eins og jörðin hefði alið þig í tilgangsleysi.

KALL TÍMANS

LXXIII

Yfir síðasta vígi frægðar þinnar
féllu þessi myrku og lygnu vötn,
og vilji þinn týndi stjörnu sinni.

En einmitt þá
kom engill lífsins til þín,
lyfti upp deyjandi höfði þínu,
og blóð þitt hlýddi kalli tímans.

Úr gleymdum draumi
byggðir þú nýjan veg
framhá föllnu húsi þínu
áleiðis til fjallsins helga.

GRÝTTIR VEGIR

LXXIV

Grýttir og rykugir eru vegir mannsins,
og augu hans sjá ekki meira
en andi hans fær skilið.

En það er enginn nær himninum, þótt hann afneiti jörðinni,
því hún er hinn mikli fræðari mannsins.
Og í skóla myrkursins munt þú læra að elska ljósið.

Og þegar hinir hvítu fingur samvizku þinnar
dýfa penna sínum í blek fortíðarinnar,
mun hún skrifa í hjarta þitt hin einföldu sannindi,
að allt sem maðurinn gefur heiminum
mun heimurinn gefa honum.

ÞÓTT ÁR ÞÍN FALLI

LXXV

Þótt ár þín falli eins og aldin af tré tímans,
þá hverfa þau þér ekki,
því þú uppskerð allt sem andi þinn sáir.

Hinn sanni vilji þinn er vilji lífsins,
því maðurinn hugsar ekki lífið,
heldur hugsar lífið manninn.

Það finnast alltaf menn
til að gera það sem koma skal,
því rödd lífsins í hjarta mannsins er trú hans,
og vonin um það, sem verður, syngur í vitund hans,
eins og tær lækur sem rennur fram meðal blóma.

HVER ER ÞESSI HÖND

LXXVI

Hver er þessi hönd örlaganna
sem ber að dyrum sálar þinnar?

Hver er þessi hönd örlaganna
sem færir þér ný leikföng og tekur hin gömlu frá þér?

Hvað er á botni þessa bikars,
hinnar innri baráttu þinnar,
þessa svartnættis andans sem endurskapar manninn
í eldi nýrra þjáninga?

Hinn duldi örlagavaldur
sem leikur á móti þér við taflborð lífsins
er hið óþekkta í þér sjálfum.

EFTIR ÞÚSUND LEIÐUM

LXXVII

Eftir þúsund leiðum
koma hugsanir allra alda
og mætast á dimmum strætum hjarta þíns.

Þær sigla á skipum vonarinnar,
fljúga á vængjum óttans,
þeysa á fákum draumsins,
eins og framandi gestir sem koma í stutta heimsókn.

Eftir þúsund leiðum
fara hugsanir þínar um heiminn
frá hinum leyndasta fjársjóði mannsins,
sem aldrei verður sýndur neinum.

VIÐ ERUM ÞRÆÐIR

LXXVIII

Við erum þræðir í hinu mikla ríki hugsananna,
þræðir óskiljanlegra hugsana
sem síast inn í vitund okkar.

Við erum þræðir hreinna og tærra hugsana
sem fara eldi um hugi okkar,
þræðir leyndra hugsana sem læðast um sál okkar.

Skip þeirra sigla með okkur eins og örlögin
yfir höf tímans inn í höfn eilíðarinnar.

Og þegar við loks vöknum af draumi lífsins
í ríki hins mikla einfaldleika,
höfum við engu glatað nema svefninum.

ÞAÐ ER TIL EINSKIS

LXXIX

Það er til einskis
að leita að friði undir vængjum arnarins,
og leita að frelsi í gullnum búrum.

Því friður mannsins er
að verma anda sinn við loga lífsins,
og frelsi hans er
að stæla afl sitt í stormum tímans.

Óttastu ekki mátt hinna mörgu.
Þótt allur heimurinn berjist á móti þér,
þá má hann sín einskis,
ef guð er með þér og þú svíkur þig ekki sjálfur.

ÞAÐ ER EKKI FJÖLDINN

LXXX

Það er ekki fjöldinn sem gerir þjóðir miklar,
heldur hinir frjálsu sterku menn
sem hefja sig til flugs á vængjum framtíðarinnar

frá dauðum hugmyndum, steingervingum andans,
en flytja þó hina fornu hornsteina með sér
inn í nýja veröld.

Og hin beztu verk eru alltaf unnin af fáum
sterkum höndum, —
af hógværum mönnum sem beygja sig niður
yfir hina föllnu, hina særðu og veikur
til þess að lyfta heiminum.

ÞÚ SEM ERT FANGI AUÐSINS

LXXXI

Þú sem ert fangi auðsins og þræll tækni þinnar,
þú sem getur aðeins horft niður á jörðina,
niður á skugga mannsins á jörðinni,

árangurslaust munt þú berjast gegn tímanum,
berjast gegn örlögunum sem bíða þín,
og þú munt sjá hina gömlu fylkingu falla
og gleymast, eins og hún hefði aldrei verið til.

Löng er hin hægfara ganga mannsins,
og þú sem ert fangi auðsins
ert fátækastur af öllum fátækum,
því sá einn er ríkur sem mikið hefur gefið.

ÞÚ, SEM HEFUR ÞJÁÐST

LXXXII

Þú sem hefur þjáðst fyrir syndir þínar,
byggt úr sorg þinni stiga til himins
og látið ljósið að ofan
dreifa þokunni í kringum þig.

Þú sem hefur heyrt rödd þagnarinnar,
séð gleymd sannindi verða að nýjum vísdómi
og gist musteri hinnar eilífu æsku.

Þú ert konungur
í hinu volduga ríki minninganna,
og lífið hefur að lokum gefið þér
allt sem þú hefur elskað.

ÞEGAR HEIMSKAN HRISTIR HÖFUÐIÐ

LXXXIII

Þegar heimskan hristir höfuðið og öfundin glottir,
þegar illgirndin þyrlar upp ryki og kastar steinum,
þá fyrst ert þú, vinur, orðinn að skáldi.

Þegar þjónar vanans, stoltir af hlekkjum sínum,
vilja ræna þig mannorði þínu,
þegar múgurinn vill gera þig eignalausan
og valdhafarnir svipta þig frelsi,
þá fyrst ert þú, vinur, orðinn að skapandi skáldi.

Þegar þeir dæma þig sekan og reka í útlegð
eða láta þig þola píslarvætti og dauða,
þá fyrst ert þú, vinur, einn hinna ódauðlegu.

TIL ERU ÞEIR

LXXXIV

Til eru þeir sem leita sinna eigin yfirsjóna
í fari annarra og ræða þær með gleði.
Þeir vega úr launsátri með óhreinu vopnum,
og hin dimma gleði þeirra
verður að dökkum rúnum í andliti mannsins.

Og oft er fyrirlitning þeirra aðeins viðurkenning
lítilla manna á verkum hinna stóru
sem lifa fyrir hugsjón og deyja fyrir manninn.

Grimm hjörtu þeirra fella harða dóma,
en sjálfir eru þeir hin svörtu blóm
sem sjá aðeins sína eigin smæð í fari annarra.

ÖFUNDIN SENDIR ÖRVAR SÍNAR

LXXXV

Öfundin sendir örvar sínar
á allt sem skín fegurst.

Heimskan velur sér að skotmarki
allt sem hæst ber.

Hinir illmálgu
sem epli heimsins reyndust of súr
fordæma hvert lífgras sem grær á jörðinni.

Bræður mínir,
látið þið mennina vinna verk sín í friði.

Og systur mínar,
hvers vegna að kasta öllum þessum steinum?

ÞIÐ, SEM ÓTTIZT LÍFIÐ

LXXXVI

Þið sem óttizt lífið
og ofsækið boðbera himinsins
og gesti guðs á jörðinni,

þið gerið meira
en hæða þá og krossfesta.

Þið reisið þeim síðar altari
og tilbiðjið þá.

Of seint eru skip ykkar hlaðin
hinum dýru gjöfum.

Of seint flytja þau fórn ykkar
út á hið nafnlausa fljót skugganna.

SÁL ÞÍN

LXXXVII

Sál þín stjórnar ríki sínu
eins og andi jarðarinnar þegnum sínum,
því ríki hennar er ríki frelsisins.

Hinu góða er gefið frelsi til að falla eða sigra,
hinu sanna til að villast eða velja réttan veg,
— hinu illa frelsi til að eyða sjálfu sér.

Sál þín er konungur án metnaðar,
sigurvegari án lárviðarsveiga,
einvaldur sem aldrei beitir valdi.

Allir vegir sálar þinnar eru vegir friðarins,
og þó mun allt ríkið lúta henni að lokum.

Í SPEGLI LÍFSINS

LXXXVIII

Í spegli lífsins finnur þú aðeins sjálfan þig,
það sem vekur ást þína býr líka í hjarta þínu,
og þú ert einnig það sem þú fordæmir og fyrirlítur.

Við erum veröldin,
og eðli okkar er ljós hinnar jarðnesku fegurðar.

Við erum veröldin,
og eðli okkar er svart
eins og blekið á spjöldum sögunnar.

Við erum veröldin,
og sá einn er óháður örlögunum
sem lifir í tóminu.

FRÆ ÖRLAGANNA

LXXXIX

Löngu fyrir hina fyrstu dögum,
þegar veruleikinn klæddist skikkju draumsins,
sáðu guðirnir fræjum örlaga þinna.

Þess vegna munu allar vonir uppfyllast,
og áður en storminum linnir
munu allir draumar mannsins rætast.

Og ótti mannsins mun ekki reynast blekking.
Jörð hans mun brenna í grænum logum lífsins,
í gullnum logum andans, í bláum logum ástarinnar.

Því löngu fyrir hina fyrstu dögum
svaf maðurinn eins og fræ í óþekktri jörð upphafsins.

SÁ SEM EKKI

XC

Sá sem ekki hefur lesið bók gleðinnar
hefur aldrei lifað.

Sá sem ekki hefur lesið bók sorgarinnar
hefur aldrei skilið lífið.

Systur þínar, gleðin og sorgin,
munu kenna þér, að vinir þínir eru hamingja þín,
kenna þér að gleyma og fyrirgefa óvinum þínum.

Þær mun kenna þér
að láta ljóðið vekja innra líf þitt,
láta hvísl lítilla orða opna hlið skilningsins,
kenna þér að hlusta á raddir
handan fjarlægustu stjarna.

HVE OFT SEM ÞÚ GENGUR

XCI

Hve oft sem þú gengur
um hinar gömlu töfradyr lífsins og dauðans,
verða þær þér eilíft undur.

Þegar maðurinn gengur
um dyr þokunnar og draumsins,
týnir hann fortíð sinni og skip minninganna
brotna á bjargi aldanna.

Samt gengur þú áfram hinn sama veg,
í fylgd með sömu förunautum,
hinum marglitu þráðum lífsins,
sem maðurinn rekur úr hjarta sínu.

LITUÐ GLER

XCII

Maðurinn sér andlit sitt í spegli heimsins
og heiminn gegnum marglit gler
í spegli hugans.

Enn standa hinir gömlu veggir
sein skilja milli skynjunar þinnar og anda þíns,
sem skilja á milli mannsins og veraldarinnar.

Og í útleigð frá anda sínum
reikar maðurinn enn út í nóttina
eins og skopstæling af sjálfum sér.

Því maðurinn sér sjálfan sig og heiminn gegnum lituð gler,
en andinn einn getur séð ljósið.

ÞAÐ SKILDI ENGINN

XCIII

Það skildi enginn tár þín,
þegar þú komst inn í þennan heim
og ástvinir þínir brostu að þér óvitanum.

Og þú varst eitt hinna litlu skipa,
eitt hinna litlu skipa í flotanum mikla,
sem siglir frá öllum ströndum, hvert eftir sinni stjörnu.

Það skildi enginn hið dularfulla bros þitt í dauðanum.
Enginn sá hin duldu sannindi lífs þíns,
orð sem letruð voru með ljósi á himin þinn,

Enginn skildi bros hinnar dýpstu hamingju,
sem þú tókst með þér inn í eilífðina.

HVAÐ ER SANNLEIKUR?

XCIV

Hvað er sannleikur?

Svaraðu aðeins: Sannleikurinn er.
Sá sem segir meira fer villur vegar.

Hvað er lífið? Hvað er guð?
Svaraðu aðeins: Lífið er, guð er.
Sá sem segir meira takmarkar hið ótakmarkanlega.

Þegar allt hefur verið séð,
þegar allt hefur verið reynt,
þegar allt hefur verið sagt,
týna öll orð merkingu sinni:
nema nafn hins eilífa.

ENDALAUST SNÝST JÖRÐIN

XCV

Endalaust snýst jörðin í hring
um hina fornu sól,
og einum verður það dagur sem öðrum er nótt.

Og sól þín kemur og sól þín fer,
því þannig yrkir lífið þér
ný ljóð á hina gömlu hörpu sína.

Og þannig er öll menning mannsins,
því allar hugsanir hans eiga sér sterkar rætur
í því sem var, í því sem alltaf verður.

Og samt er uppskeran aldrei hin sama,
því jörðin er gömul, en gróðurinn nýr.

LÍFIÐ GEFUR ÖLLUM BÖRNUM SÍNUM . . .

XCVI

Lífið gefur öllum börnum sínum meira en það tekur,
og eykur auðlegð sína með gjöfum sínum.
Framþróun þess er að eyða meiru en það á.

Það notar ekki vísdom hinna lærðu,
ekki rafeindaheila hinna óskeikulu.
Það gerir hin veikustu rök að sannindum
og fullkomna rökfræði að heimsku.

Hver þekkir hinn leynda tilgang,
hinar órannsakanlegu leiðir sköpunarinnar?
Við rýnum í rúnir hennar eins og lítil fávís börn
sem hafa ekki enn lært að stafa.

VIÐ, SEM BYGGJUM

XCVII

Við sem byggjum
hinar þröngu götur án himins
þráum heitast söng lindarinnar og hlátur sumarsins.

Við sem erum örvaskot án marks
í myrkri veröld næturinnar
þráum heitast dýrð morgunsins og heiðríkju fjallsins.

Borgarljósinn varpa skuggum okkar
á malbikuð stræti,
en við þráum ilm jarðarinnar.

Við sem byggjum hinar þröngu götur
elskum heitast brosið á vörum himinsins.

AÐ VILJA HIÐ GÓÐA

XCVIII

Að vilja hið góða og gera hið rétta
lætur fagurlega í eyrum,
unz þú verður sjálfur að lifa ljóð fórnarinnar,
bera erfiði og þunga dagsins,
yrkja jörðina og breyta remmu moldarinnar
í ilm blómsins.

Unz þú verður sjálfur lagður
á hinn völduga steðja heimsins
og barinn með þungum hömrum framvindunnar.

Knúinn áfram með svipum til að ganga
veg lífsins til meira frelsis og stærri vitundar.

LEIÐIR MENN OG ÞREYTTIR

IC

Leiðir menn og þreyttir leita hins öfugsnúna,
og líf þeirra flýtur um farveg villunnar
og um hin breiðu holræsi í borg vanans.

Týndu aldrei draumi þínum,
glataðu aldrei trú þinni,
því maðurinn skapar ekki trú sína,
heldur er allt líf mannsins fætt af trúnni.

Vertu eins og barnið
sem kveikir á kertum sínum
og lætur þau loga
á hinum sígrænu greinum.

TAPAÐAR ORUSTUR

C

Tapaðar orustur stæla og göfga hinn sterka,
því stormurinn gegn framvindunni er sjálfsagður,
eins og gelt hundanna að nýjum gesti.

Jafn sjálfsagður og högginn
sem hamarinn greiðir steðjanum,
þegar nýr málmur er hertur og sleginn.

Enn er loginn á fjallinu handan við eyðimörkina,
og ekkert fær hindrað för þína,
ef þú ert tónn í ljóði hins mikla skálds
sem mælir veröldina af munni fram
út í tómið.

ENGINN GETUR FYLGT ÞÉR

CI

Enginn getur fylgt þér
á göngu þinni
upp himinbogann
að hliðum ljóssins.

Þegar heimurinn hverfur þér
eins og grein, sem fellur af sjálfu sér
og tíminn og forlögin ríkja ekki lengur yfir þér,

þegar þú stendur í skugga eilífðarinnar
og hlustar á söng hinna djúpu vatna
sem eiga sér engar strendur.

Enginn getur fylgt þér,
þegar þú á göngu þinni upp himinbogann,
hlustar á sönginn, sem kallar á sál þína að hliðum ljóssins.

ENN ER HVER STJARNA Á SÍNUM STAÐ

CII

Enn er hver stjarna á sínum stað,
þótt þú horfir aðeins niður fyrir þig úr turni þínum
og lifir í ímynduðum hæðum.

Þeir sem horfa upp vita að þeir eru niðri,
bíða á botni hinna myrku djúpa,
bíða við lokaðar dyr óþekktra vídda.

Þeir einir finna þrá mannsins
til að lyfta anda sínum upp úr ryki aldanna,
til hins fullkomna anda sem lætur ekkert glatast
og smíðar úr hverju rekalei nýtt skip
til að gefa heiminum ást sína og eilífa vizku.

GLEÐIN ER HINN GÓÐI FÖRUNAUTUR

CIII

Gleðin er hinn góði förunautur
sem gerir alla menn að bræðrum
og fær okkur til að gleyma því sem við vitum.

Ef gleðin er í för með þér,
þá verður hún ilmur sálar þinnar.
Hún verður litrík mynd, sem gæðir dauðan steininn lífi.
Hún verður söngur sem fyllir borg þína, þótt enginn hlusti.
Hún verður að mjúkum örmum sem vernda þig
í myrkri næturinnar.

Ef þú ert barn gleðinnar, muntu alltaf sættast við lífið,
því þegar vonir þínar geta ekki breytt veruleikanum,
þá mun veruleikinn breyta vonum þínum.

ÞEIR KALLA ÞIG LÁGSTÉTTARMANN

CIV

Þeir kalla þig lágstéttarmann,
þeir segja að þú standir lægst í stiga mannfélagsins,
vegna þess að þú berð þyngstu byrðina.

Þeir nefna þig hinn nafnlausa fjölda,
hinn raddlausa mann sem öllum er gleymdur,
en þeir misskilja þögn þína,

því að það sem liggur dýpst í hjarta þínu,
er fjarlægast vörum þínum,
og þú talar sízt um það sem þú elskar heitast.

Þeir kalla þig lágstéttarmann,
snillingarnir, sem klifruðu svo hátt upp stiga mannfélagsins
að þeir hurfu jörðinni út í eilífan bláinn.

SKIP SANNLEIKANS

CV

Hve oft hafa ekki skip sannleikans
brotnað við strönd villunnar,
farizt við ósigrandi kletta fáfræðinnar?

Nútíminn er öld hins lærða manns
sem er ósnortinn af djúpum hugleiðingum.
Og það er enn myrkur í koti sálarinnar.

Þú finnur enga gyðju
meðal þessara hvítu marmaramynda,
þessara þokukenndu andlita hinna vísu.

Því yfirlæti mannsins hefur enn ekki slitið barnsskónum,
og enn lifir hin blindasta trú hans
— að trúa engu.

ÞAÐ VERÐA ALLTAF TIL LÆRÐIR MENN

CVI

Það verða alltaf til lærðir menn
sem klæðast skikkju dómarans og segja:
Það sem við ekki skiljum er ekki til.

Það verða alltaf til lærðir menn
sem þykjast kafa hin dýpstu höf sannleikans,
sem þykjast hafa klifið hin hæstu fjöll andans.

Og jafnvel hógværð hinna vitru er oft dulbúinn hroki.

Enginn þeirra hefur kannað hinn myrka brunn,
enginn þeirra hefur skilið sjálfan sig,
og sízt af öllu lífið.

MAÐURINN LIFIR Í MÖRGUM HEIMUM

CVII

Maðurinn lifir í mörgum heimum
sem augu hans hafa aldrei litið.

Eyru mannsins eru full af söngvum
sem hann hefur aldrei heyrt,
og maðurinn á fjársjóði
sem hann hefur aldrei haldið í hendi sér.

Í fylgd með þúsund stjörnum
ekur maðurinn eftir Vetrarbraut drauna sinna.

En lífið sýnir aldrei hönd sína,
þau fræ eru leynd sem framtíðin blessar,
og enginn veit hvert hinn græni fingur vorsins bendir.

ÖRIN SEM FLÝGUR

CVIII

Örin sem flýgur af streng þínum
er ekki lengur í hendi þinni,
því hverri ör orða þinna og hverri ör verka þinna
er skotið aðeins einu sinni.

Miðaðu vel og beindu örvum þínum að háu marki,
og hugsaðu ekki um laun verka þinna,
því líf þitt er í þjónustu óþekkts máttar.

Og að lokum
þegar þú leggur alla uppskeru þína
í sigti tímans
mun hönd örlaganna skilja hismið frá hveitinu.

ÞEGAR NÓTTIN KEMUR

CIX

Þegar nóttin kemur og færir þér svefninn að gjöf
þegar hin dularfullu skip rökkursins
flytja anda þinn á ókunn mið,

þá hlustarðu ekki lengur á lagið
sem forlögin leika á fiðlu þína.

Litlu skiptir þig þótt stormur orðanna
þyrli rykinu upp til himins.

Litlu skiptir þig
þótt mennirnir troði stjörnur sínar niður í svaðið.

Nóttin hefur fært þér svefninn að gjöf,
og þú mátt sofa þar til nóttin verður dagur.

AÐ LOKUM

CX

Að lokum

þegar fljót tímans ber okkur öll með sér,
ber allt sem við elskum heitast
með sér til hins mikla upphafs,

sér andi þinn að það var veikleiki í hinum sterkustu,
villa í trú hinna vitrustu,
kvistir í altari hinna beztu,

að það uxu þyrnar á hinum fegurstu blómum,
að ánauð var bundin hverjum konungsstól,
og fátækt hinum mesta auði.

Að öll ljóð dagsins skrifar nóttin á vatnið,
skrifar nóttin í sandinn, skrifar nóttin í vindinn.

AÐEINS ÞÖGLAR VARIR

CXI

Aðeins þöglar varir
geta drukkið af djúpum lindum orðsins.

Aðeins ónæm eyru
geta hlustað á orðlausan söng lífsins.

Aðeins lokuð augu
geta litið hið óskapaða ljós
sem er leyndardómur sólnanna.

Í djúpum hjarta þíns dvelur undrið mikla.
Og þegar bók dómsins er opnuð og allar veraldir hrynja,
hvíslar það eitt í undrandi eyra mannsins:
Ég var. Ég er. Ég verð.

LJÓÐ MITT

CXII

Ljóð mitt er orð óvitanna,
rödd í söngnum sem skapar,
söngnum sem vakti ástina
og tendraði vitið og viljann,
hinum orðlausa söng
sem aldrei verður sunginn.

Ljóð mitt er barn morgunroðans
yfir fjöllum lands míns.
Það er barn beiðríkjunnar yfir hvítum tindum.

Og ef ljóð mitt er samboðið landi mínu,
þá mun ljóð mitt koma til þín
af hæðum.

RÖÐ

Ljóð mitt	7
Ung ert þú jörð mín	8
Hvíti máni	9
Vegurinn	10
Maður og menn	11
Maðurinn er betri en mennirnir	12
Líf jarðar	13
Vettvangur þinn	14
Nútfiminn er leyndardómur	15
Hið liðna	16
Framtíðin	17
Við erum brúin	18
Verk þín falla í óþekkta jörð	19
Vilji lífsins	20
Það lifir ekkert	21
Að vera sannur	22
Hver skilur tilgang	23
Að lifa er að verða	24
Að lifa er að elska	25
Hver ert þú?	26
Leitin	27
Trú mannsins	28
Varðveittu frið hjarta þíns	29
Regnboginn	30
Manstu	31
Konur hins nýja tíma	32
Hamingja	33
Litlir menn	34
Litlar skeljar	35
Börn gleðinnar	36
Ilmur vorsins	37
Þú, sem horfir	38
Ég virði þá	39
Þessi glaða æska	40
Virtu sjálfan þig hátt	41

Hvar sem góðir menn fara	42
Hús mannsins	43
Vilji mannsins	44
Pú, sem hefur sáð	45
Um veröld mannsins	46
Að hverju leitar þú?	47
Hvar eru þeir?	48
Mestu yfirsjónir þínar	49
Vopn mannsins	50
Frægðin	51
Þú, sem vannst lárviðarsveiginn	52
Þeir lifa best	53
Gleymd eru mér	54
Þú bentir okkur ekki	55
Vía Dólórósa	56
Forðastu, þjóð mín	57
Í skugga sigurbogans	58
Hlauparar tímans	59
Pílagrímar Mammóns	60
Auður og fátækt	61
Einn hinna gömlu	62
Þótt þú horfir í augu mannsins	63
Hin fræga kynslóð	64
Þjóð mín	65
Hin nýja öld	66
Land mitt	67
Land mitt þarfnast	68
Dæmdu ekki	69
Kyrr eru djúpin	70
Sál mannsins	71
Sigur mannsins	72
Þjóðerni mannsins	73
Maður og heimur	74
Sköpun heimsins	75
Hinn fimmti	76
Eins og ferjumaður	77
Svarinættið	78
Kall tímans	79
Gryttir vegir	80
Þótt ár þín falli	81

Hver er þessi hönd	82
Eftir þúsund leiðum	83
Við erum þræðir	84
Það er til einskis	85
Það er ekki fjöldinn	86
Þú, sem ert fangi auðsins	87
Þú, sem hefur þjáðst	88
Þegar heimskan hristir höfuðið	89
Til eru þeir	90
Öfundin sendir örvar sínar	91
Þið, sem óttizt lífið	92
Sál þín	93
Í spegli lífsins	94
Fræ örlaganna	95
Sá sem ekki	96
Hve oft sem þú gengur	97
Lituð gler	98
Það skildi enginn	99
Hvað er sannleikur?	100
Endalaust snýst jörðin	101
Lífið gefur öllum börnum sínum	102
Við, sem byggjum	103
Að vilja hið góða	104
Leiðir menn og þreyttir	105
Tapaðar orustur	106
Enginn getur fylgt þér	107
Enn er hver stjarna á sínum stað	108
Gleðin er hinn góði förunautur	109
Þeir kalla þig lágstéttarmann	110
Skip sannleikans	111
Það verða alltaf til lærðir menn	112
Maðurinn lifir í mörgum heimum	113
Örin sem flýgur	114
Þegar nóttin kemur	115
Að lokum	116
Aðeins þöglar varir	117
Ljóð mitt	118